

POLONIA WŁOSKA

BIULETYN INFORMACYJNY

Numero "0" in attesa di registrazione WRZESIEŃ - PAŹDZIERNIK

1996

Do czytelników

Po roku życia i sześciu opublikowanych numerach, Biuletyn Informacyjny Polonii Włoskiej przekształca się w nowe pismo o tytule **"Polonia Włoska - Biuletyn Informacyjny"** i staje się oficjalnym organem Związku Polaków we Włoszech, który został zarejestrowany w lipcu br. (patrz str. 2). Formalności natomiast związane z zarejestrowaniem pisma są w toku i dlatego niniejszy numer jest numerem zerowym.

Zmiana tytułu nie wpływa na kierunek i treść biuletynu; będą one, w miarę istniejących możliwości, stopniowo pogłębiane i poszerzane.

Poprzedni Biuletyn Informacyjny ukazywał się głównie dzięki pomocy finansowej, redakcyjnej i dystrybucyjnej placówek konsularnych Ambasady RP we Włoszech. Za wszelkie dotychczasowe, także moralne wsparcie, pragniemy więc podziękować z całego serca przede wszystkim panu Ministrowi Pełnomocnemu Jarosławowi Reszczyńskiemu, kierownikowi Konsulatu w Rzymie, który się walcie przyczynił zarówno do stworzenia i rozwoju Biuletynu jak i do powstania Związku Polaków we Włoszech. Dziękujemy również drugiemu sekretarzowi Ambasady RP we Włoszech, panu Grzegorzowi Piechowiakowi oraz, w Mediolanie, panu Gerardowi Pokruszyńskiemu, kierownikowi Konsulatu Generalnego, i pani Dorocie Berbec, vicekonsulowi. Zespół mediolański działał jako cenny łącznik między Rzymem a północnymi Włochami, umożliwiając m.in. rozpowszechnianie Biuletynu w skali ogólnokrajowej. Liczymy na ich dalszą życzliwą i owocną współpracę.

Korzystamy z okazji, by skierować apel do wszystkich osób, którym leży na sercu rozwój naszego wspólnego pisma, z prośbą o informowanie nas o działalności skupisk polonijnych

oraz o współpracę w redagowaniu i rozpowszechnianiu **Polonii Włoskiej**.

Za pomoc w ukazaniu się obecnego numeru dziękujemy Polskiemu Ośrodkowi Informacji Turystycznej w Rzymie, Polskim Liniom Lotniczym LOT, Wspólnocie Polsko-Włoskiej im. Karola Szymanowskiego w Palermo, Związkowi Polaków w Mediolanie i Ognisku Polskiemu w Turynie.

Redakcja

Spis treści

- Do czytelników .....
- Z działalności Związku .....
- Konsulat Honorowy RP w Bolonii .....
- Polska a Unia Europejska .....
- Przegląd informacji z zakresu działalności BRH w Rzymie .....
- Poznajmy bliżej LOT .....
- Wspomnienie o Monice... ..
- Informacje turystyczne.....
- Polski Instytut Historyczny w Rzymie .....
- Dyplom uznania dla prof. Karoliny Lanckorońskiej .....
- 50- lecie kapłaństwa Jana Pawła II .....
- Beatyfikacje.....
- Dziennikarz - watykanista.....
- Wisława Szymborska - laureatką Literackiej nagrody Nobla 1996.....
- Premio Vittorini dla G. Herlinga.....
- Wydarzenia kultur.: Rzym, Mediolan ... ..
- Stowarzyszenie kulturalne "Nuova Polonia" w Rzymie .....
- Czy wiecie że... ..
- Poradnia rodzinna .....
- Z nowości wydawniczych .....
- Listy do redakcji .....
- Adresy placówek polskich we Włoszech .....
- Nasi przyjaciele Włosi: Ulrico Leiss de Leinburg.....
- Sommario in italiano .....

Z działalności Związku Polaków we Włoszech

W dniu 19 lipca br., czyniąc zadość wymogom prawa włoskiego, podpisali u notariusza Antonio Sgobbo w Rzymie akt konstytucyjny i statut Związku Polaków we Włoszech przedstawiciele Związku: ks. Marian Burniak - Sekretarz Generalny, pani Teresa Dąbrowa - skarbnik, pan Stanisław A. Morawski - wiceprezes Rady Naczelnej, pan Krzysztof Kanclerz - członek Rady Naczelnej oraz adwokat Ludovico Grassi, któremu dziękujemy bardzo za życzliwą i kompetentną pomoc w redagowaniu włoskiej wersji statutu Związku. Akt konstytucyjny i statut zostały następnie zarejestrowane w dniu 29 lipca br. w Trybunale rzymskim. Nazwa włoska Związku brzmi: **“Associazione Generale dei Polacchi in Italia”**.

W dniu 5 października br. miało miejsce w Rzymie drugie zebranie Rady Naczelnej Związku (pierwsze odbyło się, również w Rzymie, 3 maja br.).

Ponadto, w ciągu ostatnich miesięcy zebrały się następujące komisje problemowe:

- 8 lipca - Komisja finansowa (łącznie z Komisją przedsiębiorczości);
- 10 lipca - Komisja do spraw turystyki i sportu;
- 15 lipca, 16 września i 21 października - Komisja zdrowia i spraw socjalnych;
- 2 października - Komisja kultury i nauki (łącznie z Komisją historyczną i tradycji polskich we Włoszech).

Konsulat Honorowy RP w Bolonii

Od kwietnia br. wznowił działalność Konsulat Honorowy RP w Bolonii, którego okręg konsularny stanowi region Emilia-Romagna. W odróżnieniu od innych polskich konsulatów honorowych, urząd w Bolonii zajmuje się nie tylko promocją kulturalną i gospodarczą naszego kraju w Italii, lecz wykonywane są w nim również niektóre praktyki konsularne, a mianowicie:

- poświadczenie własnoręczności podpisu,
- legalizacja dokumentów,
- transkrypcja włoskich aktów stanu cywilnego w USC w Polsce,
- pomoc w przygotowaniu dokumentacji dot. zmiany nazwiska,
- dokumentacja dot. stałego pobytu cudzoziemców w Polsce,
- reprezentowanie obywateli polskich wobec urzędów włoskich (pomoc prawna).

Konsulat boloński nie prowadzi spraw paszportowych - w tej kwestii należy zwracać się do Konsulatu Generalnego w Mediolanie lub do Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Rzymie, w zależności od kompetencji terytorialnej.

Dokładny adres urzędu:

**Konsulat Polski, Strada Maggiore 24
40125 Bologna
tel. 051.228909, fax 051/227238
godziny przyjęć: 9.00 - 12.00**

Bardzo prosimy o wcześniejsze umawianie się telefoniczne.

*Agnieszka Bładowska-Stroppolo
Vicekonsul, KH RP Bologna*

Polska a Unia Europejska

W piątym i szóstym numerze Biuletynu Informacyjnego Polonii Włoskiej omawiano Układ Stowarzyszeniowy Polski z Unią Europejską, który wszedł w życie 1 lutego 1994 roku. Układ ten umożliwił m.in., na zasadzie wzajemności, działalność gospodarczą obywatelom polskim w krajach należących do Unii Europejskiej, a więc i we

Włoszech. W szóstym numerze przedstawiano rozdział dotyczący "Zakładania przedsiębiorstw". Podajemy poniżej uzupełnienie tej problematyki.

Najprościej będzie zacytować w całości artykuł 52 Układu Stowarzyszeniowego dotyczący "personelu kluczowego" firmy, zwłaszcza z uwagi na to, iż to określenie jest następnie przybliżone poprzez sprecyzowanie, jakie funkcje oraz jakie stanowiska uprawniają do objęcia danego kręgu osób - takim określeniem.

Artykuł 52

1. Niezależnie od postanowień Rozdziału I niniejszej Części, korzystający z prawa do zakładania przedsiębiorstw udzielonego odpowiednio przez Polskę lub Wspólnoty (nazwa Unii Europejskiej do 1993 - n.r.) będą mieli prawo zatrudniać bezpośrednio lub poprzez jeden ze swoich oddziałów, zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w państwie założenia przedsiębiorstwa, odpowiednio na terytorium Polski i Wspólnot, pracowników, którzy są obywatelami odpowiednio Polski lub Państwa Członkowskiego Wspólnot, pod warunkiem, że tacy pracownicy będą personelem kluczowym w rozumieniu punktu 2 niniejszego Artykułu i będą zatrudnieni wyłącznie przez takich uprawnionych lub przedsiębiorstwa im podległe. Pozwolenia na pobyt i pracę dla tych pracowników będą obejmowały wyłącznie okres takiego zatrudnienia.

2. Przez personel kluczowy podmiotów uprawnionych do zakładania przedsiębiorstw, określanych niniejszym jako "organizacja", należy rozumieć:

a) wyższych rangą pracowników organizacji, którzy przede wszystkim kierują zarządzaniem organizacją i podlegają ogólnemu nadzorowi lub kierownictwu, zasadniczo ze strony dyrekcji lub udziałowców przedsiębiorstwa, włączając w to:

- kierujących organizacją, wydziałem albo działem organizacji,
- nadzorujących i kontrolujących innych pracowników nadzoru, kierownictwa lub personelu zawodowego,
- mających uprawnienia do bezpośredniego zatrudniania lub zwalniania pracowników lub mających uprawnienia do wydania zaleceń w kwestii tych lub innych spraw kadrowych;

b) osoby zatrudnione przez organizację, które mają:

- wysokie lub specjalistyczne kwalifikacje w zakresie typu pracy lub wykonują zawód wymagający specyficznej wiedzy technicznej,
- dużą specjalistyczną wiedzę niezbędną do obsługi organizacji, aparatury badawczej, technologii lub zarządzania.

Mogą one, lecz nie wyłącznie, być przedstawicielami uznanych zawodów.

Przed oddelegowaniem każdy taki pracownik musi być zatrudniony przez zainteresowaną organizację przez okres co najmniej jednego roku.

W drodze przyjętej wykładni rozumie się zatem, iż do personelu kluczowego zalicza się personel kierowniczy: członków dyrekcji i nadzoru oraz wszystkie osoby pełniące funkcje nadzorcze i kontrolne, a także osoby uprawnione do podejmowania decyzji kadrowych, jak również: osoby o wysokich, specjalistycznych i rzadko spotykanych kwalifikacjach lub posiadające szczególną wiedzę, istotną dla służb organizacji, sprzętu badawczego, stosowanej techniki lub sposobu zarządzania.

Mimo dość wyraźnego określenia kryteriów, które decydują o tym, czy dana osoba mieści się w pojęciu "personelu kluczowego", w praktyce zdarzają się wypadki trudności z uzasadnieniem zastosowania tego pojęcia w stosunku do osób pełniących funkcje kierownicze w przedstawicielstwach polskich spółek na terenie Włoch.

W następnym numerze umieścimy kolejne informacje o stosowaniu Układu Stowarzyszeniowego na użytek Polaków mieszkających we Włoszech.

*opracowała Anna Świdorska
z Biura Radcy Handlowego Ambasady RP
we Włoszech*

**Przegląd informacji
z zakresu działalności
Biura Radcy Handlowego w Rzymie**

W maju br. odbyły się pierwsze konsultacje w sprawie możliwości zawarcia umowy regulującej zatrudnienie obywateli R.P. we Włoszech i obywateli włoskich w Polsce.

W Warszawie w dniach 25-27 marca, odbyła się kolejna sesja Komisji Mieszanej d/s współpracy naukowej i technicznej i w Rzymie, w dniach 16-17 maja kolejna sesja Komisji Mieszanej d/s współpracy gospo-

darczej, przemysłowej i naukowo-technicznej, a w Krakowie, w dniach 29-30 maja kolejna sesja Komisji Mieszanej d/s międzynarodowych przewozów drogowych towarów i podróży.

Zorganizowane spotkania promocyjne:

18-19 kwietnia w Gorizii - z firmami i Instytucjami Regionu Friuli-Venezia Giulia;

21-22 maja w Bari i Foggii - Dni Promocji Województwa Jeleniogórskiego i Województwa Wałbrzyskiego w Regionie Puglia;

26-29 maja w Rzymie i Florencji spotkania z bankami i z Confindustria poświęcone promocji prywatyzacji kapitałowej w Polsce;

4 czerwca w Mediolanie Dzień Polski na targach BORITEC '96, poświęcony promocji Programu Powszechnej Prywatyzacji;

24-25 czerwca w Rzymie spotkania min. J. Kaczurby z przedstawicielami włoskich kół gospodarczych i politycznych, poświęcone promocji członkostwa Polski w Unii Europejskiej;

W lipcu odbyło się kilka spotkań promocyjnych poświęconych przygotowaniom do "Baltic Sea Partenariat 1996", który odbył się w Gdyni w dniach 19-20 września br.; spotkania te miały miejsce w Gorizii, Genui, Neapolu, Turynie i Brescii.

22 października br. na terenie Targów w Padwie odbył się Dzień Promocji Województw: Bydgoskiego, Toruńskiego i Płockiego w Regionie Veneto, z udziałem około 50 polskich firm.

Inne

W ramach działalności BRH w Rzymie warta odnotowania była kwestia "pryszczycy". 9 lipca br. Ministerstwo Zdrowia Włoch wprowadziło ostre ograniczenia weterynaryjne w imporcie zwierząt żywych, w związku z doniesieniami o wystąpieniu przypadków pryszczycy w Albanii, Macedonii i Grecji. Ograniczenia te zostały wprowadzone również wobec importu z Polski, co spotkało się z natychmiastowym protestem BRH i władz weterynaryjnych Polski (w Polsce od 25 lat nie było ani jednego przypadku pryszczycy).

W wyniku działań BRH Polska została wyłączona z większości wspomnianych ograniczeń już w dniu 3 sierpnia br.

Anna Świdarska

W dniach 22 i 23 czerwca odbyła się w Warszawie Światowa Konferencja Gospodarcza Polonii, w której uczestniczyło około 300 gości przybyłych z całego świata. Delegatem włoskim na tę konferencję był inż. Tadeusz Słodyk, który odbył rozmowy z przedstawicielami władz polskich.

Zainteresowanym współpracą gospodarczą z Polską podajemy następujący adres:

**00-375 Warszawa,
ul. Smolna 40, fax. 4822/267.251**

Poznajmy bliżej LOT

Każdy z nas przechodząc lub przejeżdżając via Veneto zatrzymuje z pewnością wzrok na okazałym "palazzo" pod numerem 54, gdzie mieści się siedziba LOT-u.

Jest to jedno ze znaczących polskich miejsc w Rzymie, które ma już swoją historię, być może mało większości z nas znaną. To już prawie 30 lat mieści się tu placówka Polskich Linii Lotniczych, choć LOT był obecny w Rzymie już dużo, dużo wcześniej ...

Wiele ciekawych informacji uzyskuję podczas rozmowy z Panem Franciszkiem Mazurkiem, Dyrektorem tutejszej placówki LOT-u, który już po raz drugi pełni tę funkcję.

Proszę Pana Dyrektora o kilka ciekawostek z historii LOT-u.

"Otóż LOT należy do najstarszych przewoźników lotnictwa cywilnego na świecie. Początki istnienia LOT-u sięgają roku 1921, kiedy to uruchomiono połączenie pasażerskie Warszawa-Praga. W 1929 zostaje powołane przedsiębiorstwo Polskie Linie Lotnicze LOT, które zostaje jednym z założycieli bardzo ważnej organizacji

międzynarodowej, tj. IATA (Międzynarodowe Stowarzyszenie Przewoźników Lotniczych). Pierwsze połączenie pasażerskie z Polski do Włoch uruchomiono już w 1939 roku, przed wybuchem wojny. Był to przelot z Warszawy do Rzymu, a trasa wiodła wówczas przez Budapeszt i Wiedeń”.

A jak scharakteryzować obecną pozycję LOT-u w świecie?

“Pragnę tu podkreślić, iż LOT posiada obecnie najmłodszą a zarazem najnowocześniejszą flotę przewozową, jako że składa się ona z nowych maszyn BOEING. Wszystkie, bez wyjątku, nasze poprzednie samoloty produkcji rosyjskiej zostały wycofane z eksploatacji z końcem 1994.

W czerwcu 1996 r. prestiżowa prasa brytyjska przyznaje LOT-owi zaszczytny tytuł ”Eastern Europe Business Airline 96”, a to jako jednemu przewoźnikowi z krajów Europy Wschodniej, w uznaniu dynamicznego rozwoju naszego przedsiębiorstwa, jego nowoczesności, poziomu obsługi oraz doskonałej pracy naszych pilotów.

Mamy wiele programów rozwojowych obecnie, choć może nie wszyscy o tym wiedzą, iż LOT posiada stałe połączenie z 48-ioma miastami na całym globie ziemskim.

Proszę zwrócić uwagę na rozkład naszych lotów: Kraków stał się już portem międzynarodowym. Odlatujemy stamtąd obecnie do Frankfurtu, Londynu, Paryża, Wiednia i Zurichu.

A od jak dawna obecny jest LOT na ziemi włoskiej?

“Jak wspominałem, początki naszych połączeń Warszawa - Rzym sięgają roku 1939, natomiast pierwszy przedstawiciel LOT-u po wojnie rozpoczął tu swą działalność w 1960 roku. Przypadło to w okresie odbywających się wtedy w Rzymie Igrzysk Olimpijskich. Nasze pierwsze biuro mieściło się przy piazza Barberini, a w obecnej siedzibie jesteśmy od 1967 r.”

Kiedy uruchomiono pierwsze regularne połączenie LOT-u z Polski do Włoch?

“Miało to miejsce w 1960 roku. Wśród naszych pasażerów znalazły się również reprezentacje naszych sportowców uczestniczących w Olimpiadzie.

Podówczas podróż z Warszawy do Rzymu trwała 3,5 godziny. Następnie, już w 1966 r., uruchomiliśmy połączenie Warszawa - Mediolan”.

A skoro mowa o Mediolanie, to łączymy się telefonicznie z Panem Janem Michem, Dyrektorem tamtejszej placówki LOT-u. Dyrektor Jan Mich już po raz drugi obejmuje kierownictwo placówki LOT-u we Włoszech - poprzednio był to Rzym.

Proszę pana Dyrektora J. Micha o kilka słów o działalności w Mediolanie.

“To już 30 lat jesteśmy obecni w Mediolanie, tj. od czerwca 1966 r.

Posiadamy aktualnie 4 połączenia tygodniowo i dodam, iż liczba korzystających zeń pasażerów wzrasta. Jesteśmy dobrze umiejscowieni na tutejszym rynku, jako że obsługujemy w przeważającej mierze ruch służbowy i biznesowy między naszymi krajami. Warto podkreślić, iż w rejonie północnych Włoch działa aktywnie trzy tysiące firm, które utrzymują stałe stosunki handlowe z Polską. Są tam również tacy potentaci jak FIAT”.

A czy istnieje projekt rozszerzenia obecnych połączeń Polska - Włochy?

“Oczywiście tak, z badań rynkowych jasno wynika potrzeba zwiększenia częstotliwości naszych połączeń jak również uruchomienia przelotów np. do Bolonii, Turynu, Verony, Florencji. Ale realizacja tych programów nie zależy tylko od aktywności i sprawnego działania LOT-u. Warto, by czytelnicy Biuletynu wiedzieli, iż związane to jest z istniejącą umową między Polską a Włochami o transporcie lotniczym. Każda innowacja musi być przedmiotem długotrwałych pertraktacji na szczeblu państwowym naszych krajów. Projekty rozwojowe są m.in. uzależnione od porozumień z zagranicznymi partnerami. Ale bądźmy dobrej myśli.

Dziękuję Panu Dyrektorowi J. Michowi za rozmowę telefoniczną i kontynuuję wywiad z Panem Dyrektorem F. Mazurkiem.

Jak się przedstawia ruch z Rzymu do Polski na pokładach LOT-u?

“Prócz turystów i odwiedzających rodziny w znaczącej mierze obsługujemy ruch służbowy, co związane jest z rozwijającą się stale wymianą handlową, naukową i kulturalną między naszymi krajami.

Mimo istnienia licznych połączeń autokarowych Polski z Włochami, rodacy nasi preferują podróż samolotem; jak wiadomo, dla rodaków mamy szczególnie korzystne taryfy”.

Kilkakrotnie zetknęłam się w biurze LOT-u z nieprzyjemnymi wypowiedziami naszych rodaków, którym odmawiano sprzedaży biletu na podróż Rzym - Warszawa; Warszawa - Rzym, tj. biletu obejmującego powrót do Włoch.

“Bywa, iż w tym przypadku pasażerowie nalegają, a nawet bardzo ostro wyrażają swe niezadowolone pod adresem naszego biura, posądzając nas niesłusznie o biurokratyczne podejście. A pragnę, korzystając z łamów Biuletynu, wyjaśnić, iż sprawa tego typu odmowy z naszej strony jest związana z kategorię wymogiem władz włoskich, które zezwalają nam na sprzedaż biletu “*andata/ritorno*” jedynie tym pasażerom polskim, którzy posiadają aktualne “*permesso di soggiorno*” lub, co oczywiste, mają obywatelstwo włoskie. Przeprowadzane są w tym zakresie liczne kontrole. Ograniczenia te są z pewnością związane z przeciwdziałaniem wielokrotnym powrotem do Włoch osób nie posiadających uregulowanego statusu pobytu w Italii. Natomiast nie ma żadnych ograniczeń w sprzedaży biletów na trasę Rzym - Warszawa. Niestety nie zawsze udaje się nam wyjaśnić to pasażerom przekonując ich, iż jesteśmy zobowiązani respektować wymogi tutejszej administracji. Ale jest to marginalna sprawa w sferze działalności naszego Biura”.

I na tym kończę mile i wielce pożyteczną rozmowę z Panem Mazurkiem. Przy okazji przeglądam jeden z numerów periodyku pokładowego LOT-u pt. “Kalejdoskop”. I tu wpadła mi w oko niezwykle sympatyczna informacja. Otóż w bieżącym roku LOT otrzymał ORDER UŚMIECHU - jest to jedyne na świecie wyróżnienie (a istniejące w Polsce od 1968 roku) nie przyznawane przez rządy, organizacje, stowarzyszenia lub instytucje czy też prasę. Jest ono nadawane przez dzieci tym, którzy niosą im pomoc w potrzebie. To zaszczytne odznaczenie wręczono Panu J. Litwińskiemu, Prezesowi PLL LOT jako że nasz przewoźnik narodowy od wielu lat pomaga dzieciom i ich opiekunom w podróżach do zagranicznych klinik specjalistycznych za granicę.

rozmawiała Hanna Charuba-Graziotti

Wspomnienie o Monice...

---

20 września 1996 zmarła Monika Jędraszewska in Lupo, wieloletni i ceniony pracownik rzymskiej pracownicy PLL LOT. Pełniła funkcję zastępcy capo-scalo na lotnisku Fiumicino. Odeszła od nas na zawsze mając 48 lat.

Któż z nas nie ma w pamięci tej energicznej, zaradnej i tak zawsze zycziwej złotowłosej pani Moniki. Serdeczna, miła a przy tym poważna i opanowana, jak dzielny żołnierz niezawodnie pojawiała się “na pierwszej linii frontu” przy przylotach i odlotach naszych samolotów.

Zabrała Ją nam przedwczesna, nagła i niespodziewana śmierć. 24 września, odprowadzona przez rodzinę, kolegów, przyjaciół, rzeszę znających Ją osób, spoczęła w polskiej części cmentarza Prima Porta w Rzymie.

W niedzielę 29 września Jej pamięci poświęcona była uroczysta msza św. w rzymskim kościele Santo Spirito.
Żegnaj Moniko! HCG

Informacje turystyczne

---

f Polski Ośrodek Informacji Turystycznej (POIT) w Rzymie w dniach 14-18 października przeprowadził we Włoszech serię spotkań seminaryjnych poświęconych promocji polskiej oferty turystycznej.

Na seminarium zostali zaproszeni przedstawiciele włoskich biur podróży, przedstawiciele CRAL (dużych zakładów pracy organizujących turystykę i wypoczynek) oraz dziennikarze prasy turystycznej.

Przy okazji tych spotkań, POIT zorganizował workshopy turystyczne, do udziału w których zaprosił polskie biura podróży zainteresowane rynkiem włoskim. Seminaria odbyły się w następujących miastach: Salsomaggiore 14-15.10, Bologna 15.10., Venezia 16.10., Firenze 17.10., Viareggio 18.10. W każdym z tych miast odbyło się

spotkanie -lunch o godz. 12.30 z włoskimi biurami podróży, w czasie którego była okazja do nawiązania kontaktów handlowych.

Po południu natomiast odbyły się workshopy z udziałem przedstawicieli CRAL z dużych zakładów pracy, instytucji, banków.

Workshopom towarzyszyły stałe projekcje filmów turystycznych.

Polski Ośrodek Informacji Turystycznej uczestniczył 12 i 13 października br. w Riva del Garda w spotkaniach TTG-Incontri (Travel Trade Gazette). POIT weźmie poza tym udział w następujących spotkaniach czy targach turystycznych:

- Ski Pass (Modena, 30 października - 3 listopada)
- Borsa del Turismo Congressuale (Florencja, 4-6 listopada)
- Itinera (Verona, 6-11 listopada)

(według informacji Polskiego Ośrodka Informacji Turystycznej w Rzymie)

Polski Instytut Historyczny w Rzymie

Polski Instytut Historyczny w Rzymie powstał w roku 1946. Pod aktem założenia znajdują się następujące podpisy: Oskar Halecki, Henryk Paszkiewicz, Stanisław Biegański, Józef Michałowski, Karolina Lanckorońska, ks. Walerian Meysztowicz. Ten ostatni, profesor Uniwersytetu Stefana Batorego i Radca Ambasady RP przy Watykanie, który kierował polską delegacją w Rzymie, zmarł w 1982 r. Następca została Karolina Lanckorońska.

Początkowo działalność Instytutu polegała przede wszystkim na odczytach. Stąd powstały możliwości wypowiedzenia się młodych sił, głównie księży, na tematy historyczne. Streszczenie tych odczytów w tzw. *Relationes* rozsyłano bezpłatnie - w ten sposób szerzyły się wiadomości o rozwijającym się Instytucie. Od roku 1954 Ks. Prałat Meysztowicz, głównie własnym kosztem, zaczął wydawać *Antemurale*. To czasopismo w językach obcych starało się szerzyć wiadomości z zakresu historii Polski od jej początku aż do czasów najnowszych. Artykuły były przeróżnej treści i rodzaju, od dokumentacji aż do recenzji. Ostatni tom *Antemurale* (XXVIII) wyszedł w roku 1985.

Druga seria, *Elementa ad Fontium Editiones* (76 tomów, lata 1960-1992), publikowała Źródła do historii Polski znajdujące się w archiwach zagranicznych. Pochodziły one z Rzymu, Watykanu, Trydentu, Florencji, Parmy, Londynu, Kopenhagi, Simancas i Królewca. Wielkiej wagi archiwa królewskie były przechowywane wówczas w Getyndze, a teraz znajdują się w Berlinie. Odpowiedzialną za tę serię była Karolina Lanckorońska.

W roku 1990 Instytut podjął, rozpoczętą przed II wojną światową przez Polską Akademię Umiejętności, serię *Acta Nuntiaturae Polonae*. Moderatorem pierwszych 10 tomów, od 1990 do 1995 roku był O. Prof. Henryk Damian Wojtyska CP. Dotychczas wyszło 12 tomów, dalsze, głównie kontynuacje rozpoczętych serii, są bliskie druku. Od 26 października 1995 roku przejęła ponownie to wydawnictwo Polska Akademia Umiejętności.

Dyplom uznania dla prof. Karoliny Lanckorońskiej

W dniu 26 lipca br., w siedzibie Polskiego Instytutu Historycznego w Rzymie, Minister Pełnomocny Jan Ludwik Wdowik, charge' d'affaires Ambasady RP we Włoszech, wręczył prof. Karolinie Lanckorońskiej dyplom uznania za wybitne zasługi dla kultury polskiej w świecie. Byli również obecni Minister Pełnomocny Jarosław Reszczyński, kierownik rzymskiej placówki konsularnej, pani Elżbieta Jogała, Dyrektor Instytutu Polskiego w Rzymie oraz pracownicy i stypendyści Polskiego Instytutu Historycznego.

Na uroczystości związane ze złotym jubileuszem swego kapłaństwa Papież Jan Paweł II zaprosił do Rzymu 5 kardynałów, 86 biskupów oraz blisko 7 tysięcy duchownych, którzy podobnie jak jego Świątobliwość zostali wyświęceni pół wieku temu. Obchody 50-lecia kapłaństwa Papieża, który otrzymał święcenia 1 listopada 1946 r. w Krakowie, odbędą się w Watykanie w dniach 7-10 listopada br.

Beatyfikacje

Wśród nowych błogosławionych Kościoła katolickiego, których Jan Paweł II wyniósł na ołtarze w dniu 6 października br., znaleźli się także Polacy: 13 męczenników podlaskich oraz Matka Marcelina Darowska.

Wincenty Lewoniuk i 12 towarzyszy ponieśli śmierć za wiarę w Pratulinie nad Bugiem, w 1874 roku, w czasie prześladowań unitów przez władze rosyjskie.

Matka Darowska (1827-1911) jest współ-założycielką zgromadzenia Sióstr Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, potocznie zwanych Niepokalankami. W ich zakładach wykształciło się i uformowało duchowo i patriotycznie szereg pokoleń Polek. Obecnie Niepokalanki prowadzą w Polsce szkoły oraz szeroką pracę katechetyczną a także działalność misyjną na Białorusi i Ukrainie.

Dziennikarz - watykanista

Watykanista, termin powszechnie używany w językach włoskim, francuskim, niemieckim, angielskim i hiszpańskim, w odczuciu i obyczaju polskim wciąż jeszcze nieprzyswojony, brzmi niemal egzotycznie. Bywa czasem nawet (sam się z tym zetknąłem), że jest przedmiotem ironicznych komentarzy w postaci wymiennego traktowania watykanisty jako rzekomego "watykanologa". Zacznijmy więc od podstawowego wyjaśnienia: watykanista oznacza dziennikarza lub publicystę nie tylko akredytowanego przy Centrum Prasowym Stolicy Apostolskiej (Sala Stampa della Santa Sede), ale zajmującego się zawodowo problematyką religijną i watykańską, t.zn. śledzeniem faktów odnoszących się do działalności różnych dykasterii Stolicy Apostolskiej i samego Papieża oraz papieskiego magisterium. Istotne kryterium wyodrębniające watykanistę od innych dziennikarzy, polega na specyficznej sferze kompetencyjnej, obejmującej zagadnienia religijne i kościelne, dotyczące w szczególności najwyższych instancji Kościoła Powszechnego. Dziennikarzy formalnie akredytowanych w Centrum Prasowym Stolicy Apostolskiej jest wprawdzie spora liczba (zwiększa się w szczególnych przypadkach o czasowo przyjezdnych) są bowiem wśród nich również liczni korespondenci akredytowani we Włoszech, którzy "doskakują" jedynie kiedy dzieje się coś specjalnie ważnego (konferencje prasowe, synody biskupów, zagraniczne wyjazdy papieskie), natomiast stałych korespondentów względnie współpracowników wielkich agencji prasowych, radia i telewizji oraz gazet włoskich i zagranicznych, korzystających codziennie z usług centrum prasowego i kontaktów z watykańskim rzecznikiem lub jego zastępcą (briefingi wzgl. informacje "off the record") jest najwyżej 30. I stąd ich relacje ukazujące się we włoskich lub niektórych zagranicznych środkach przekazu uważane są jako najbardziej miarodajne. Do akredytowanych dziennikarzy-ekspertów należą watykaniści pracujący dla wielkich gazet włoskich i zagranicznych i to niezależnie od ich profilu światopoglądowego i orientacji politycznej. Są wśród nich również niewierzący lub agnostycy. Głównym wyznacznikiem watykanistów jest więc kompetencja zawodowa i szacunek dla Kościoła Powszechnego, dla jego centralnego rządu, t.j. Stolicy Apostolskiej. Niewątpliwie najlepiej przygotowani i kompetentni są naogół, niektórzy zwłaszcza, watykaniści włoscy, co jest zrozumiałe z uwagi na uwarunkowania historyczne i kulturowe, związane z wieki trwającym obcowaniem Włochów z papieżem. Cechą charakteryzującą watykanistów, szczególnie o długim stażu i doświadczeniu, jest korzystanie również z poufnych kanałów informacji, co pozwala im na pogłębione rozeznanie podłoża i mechanizmów różnych wydarzeń oraz treści dokumentów i uzyskiwanie elementów dla właściwej interpretacji i analizy podejmowanych decyzji. Korzystanie z tych nieoficjalnych, wiarygodnych Źródeł informacji i opinii jest w zasadzie możliwe jedynie w przypadku kontaktów opartych na bezwzględnym zaufaniu rozmówcy do określonego watykanisty. Trzeba ponadto zaznaczyć, że waga centrum prasowego Stolicy Apostolskiej, a tym samym funkcja spełniana przez watykanistów, wzrosły wyraźnie w tym pontyfikacie z uwagi na uwrażliwienie Jana Pawła II na rolę odgrywaną przez mass media we współczesnym świecie. Sprawdzianem tego jest okoliczność, że nawet watykaniści krytycznie nastawieni do pewnych działań czy treści dokumentów Stolicy Apostolskiej zdolni są do zachowania szacunku dla społecznej misji i wagi Kościoła Powszechnego. Tym bardziej więc wypada podkreślić, że kiedy przyglądamy się wizerunkowi Watykanu w polskich środkach przekazu zauważamy poważne luki i nie-

dostatki informacyjne i opiniodawcze, polegające na tym co były minister spraw zagranicznych Krzysztof Skubiszewski określił kiedyś w rozmowie ze mną "przekładnia problematyki watykańskiej do naszych kręgów nie funkcjonuje", a co za tym idzie, tym bardziej do szerokiej opinii publicznej, pozbawionej rzetelnego poinformowania, o czym świadczy m.in. pomijanie roli Jana Pawła II w procesie jednoczenia Europy. W rzeczy samej, zarówno telewizja, jak i prasa ograniczają się na ogół do naświetlania zewnętrznych, folklorystycznych lub obrzędowych aspektów watykańskich realiów, nie docierając do istoty papieskiego magisterium i społecznego oddziaływania pontyfikatu w skali światowej.

Dominik Morawski

Polskich watykanistów - w ścisłym tego słowa znaczeniu - reprezentują:
Marek Lehnert, korespondent Radia Polskiego i Katolickiej Agencji Informacyjnej, współpracownik "Tygodnika Powszechnego".

Dominik Morawski, korespondent tygodnika "Niedziela" i katolickiego radia Plus w Gdańsku oraz współpracownik I kanału RAI (programy religijne), dziennika "Avvenire" i amerykańskiego pisma "Inside the Vatican".

Akredytowani, są ponadto:

Jerzy Hordyński, Tygodnik "Przekrój"

Waldemar Janiec, Polska Agencja Prasowa

Anna Kowalewska, sekcja polska BBC, "Dziennik Polski"

Jacek Moskwa, Telewizja Polska, "Rzeczpospolita"

Wisława Szymborska - laureatką nagrody Nobla 1996

Wisława Szymborska - poetka i tłumaczka poezji francuskiej - urodziła się 2 lipca 1923 r. w Bninie pod Poznaniem; od 1931 r. mieszka w Krakowie, gdzie po wojnie studiowała polonistykę i socjologię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zadebiutowała jako poetka w 1945 r. Pracowała m.in. jako redaktorka tygodnika "Życie Literackie". Jest członkiem Polskiego PEN Clubu. Wydała 8 tomów poetyckich: "Dlatego żyjemy" (1952), "Pytania zadawane sobie" (1954), "Wołanie do Yeti" (1957), "Sól" (1962), "Wszelki wypadek" (1972), "Tarsjusz i inne wiersze" (1976), "Wielka liczba" (1976), "Ludzie na moście" (1986). Szymborska jest także autorką zbioru felietonów pt. "Lektury nadobowiązkowe". Wiersze jej tłumaczone były na wiele języków m.in. na włoski.

Na swoim pisarskim koncie poetka zgromadziła wiele nagród, m.in. nagrodę miasta Krakowa (1954); nagrodę ministra kultury i sztuki za tom "Sól" (1963), nagrodę im. Zygmunta Kallenbacha (prezesa szwajcarskiej fundacji im. Kościelskich) (1990), niemiecką nagrodę im. Goethego (1991) oraz nagrodę Polskiego PEN Clubu (1996). W ub.r. otrzymała doktorat honoris causa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

(PAP)

Premio Vittorini dla G. Herlinga Grudzińskiego

Gustaw Herling-Grudziński odebrał 21 września w Syrakuzach na Sycylii prestiżową nagrodę Premio Vittorini za "Portret wenecki" (Ritratto veneziano), opublikowany nakładem wydawnictwa "Feltrinelli". Pisarzowi przypadła także supernagroda czytelników

---

Wydarzenia kulturalne

**Instytut Polski
w Rzymie**

---

9 Lipca

Wernisaż wystawy Ewy Błaszak:

Dialoghi interiori (Dialogi wewnętrzne) - oleje i pastele od 1990 do 1996 r.

Wystawa przedstawiona przez krytyków Marcello Venturoli e Lucio Del Gobbo.

Polska artystka urodzona w Katowicach, żyje i pracuje we Włoszech w Corridoni, cieszy się dużą popularnością wśród włoskiej i polskiej publiczności.

30 Sierpnia

Musiche per immagini:

Koncert solistów Filharmonii Rzymskiej pod dykcją Maestro Gianluigi Zampieri.

Muzyka do filmu to kurs dla kompozytorów stworzony przez p. Marco Verba znanego kompozytora i wykonawcy muzyki poważnej i filmowej.

3 Września

Scenomagia:

Wystawa scenografii, szkiców, kostiumów i dekoracji teatralnych Jana Polewki, dyrektora Teatru Groteska w Krakowie. Jest to duży dorobek artystyczny reżysera teatralnego, ilustratora i autora ponad 120 scenografii przedstawień teatru dramatycznego, teatru lalki i teatru telewizji.

19 Września

Jerzy Piotrowicz

Wystawa malarstwa z lat 1988-1995 zorganizowana we współpracy z Galerią Joannart z Vicenzy. 19 wybranych obrazów olejnych wystawionych w galerii Instytutu przyciągnęło uwagę publiczności oraz krytyków. Część ekspozycji została przeniesiona do Galerii Navona 42.

26 Września

L'Appuntamento (Spotkanie)

Przedstawienie w reżyserii Elwiry Romańczuk jako owoc dwumiesięcznych warsztatów teatralnych 5 włoskich aktorów-amatorów pod okiem doświadczonego pedagoga poświęciło tę pracę dyplomową publiczności miasta Genzano.

1/2 Października

Wielojęzyczność literacka na Ukrainie, w Polsce i w Rosji pomiędzy XVI i XVIII wiekiem.

Sesja naukowa slawistów zorganizowana we współpracy pani dr Marina Ciccarini, Stacji Polskiej Akademii Nauk i Instytutu Polskiego w Rzymie.

4 Października

System edukacyjny Marceliny Darowskiej.

Wystawa opisująca życie i dzieło Marceliny Darowskiej, współzałożycielki Kongregacji Sióstr Niepokalanek N.M.P. w związku z jej beatyfikacją, która odbyła się 6.10.96 r. na placu św. Piotra w Rzymie.

10 Października

Wystawa malarstwa 60 wybranych prac: akwareli, pastelów i gwaszy Ireny Popiołek i Stanisława Rodzińskiego.

22 Października

Kwartet Cracovia

Koncert smyczkowy, w wykonaniu artystów utwory Mozarta, Panufnika, Szostakowicza.

24/25 Października

Filmy Krzysztofa Szmagiera, spotkanie z reżyserem.

Z cyklu: polskie filmy krótkometrażowe

W programie:

- 24.10 *To jest Warszawa* 30' (wł)
24.10 *Judaica Polskie* 67' (pol)
25.10 *Wolność krzyżami się mierzy* 72' (pol)

29 Października

Polonica - pisarze i artyści polscy w wydawnictwie Scheiwiller.

Wystawa książek, grafik i ex-librisów wydawnictwa Scheiwiller z Mediolanu, jedyne włoskiego wydawcy dzieł Wisławy Szymborskiej, laureatki literackiej nagrody Nobla 1996.

Mediolan

W dniach od 25 czerwca do 9 lipca występowała w La Scali polska śpiewaczka operowa Ewa Podleś. Jej rola Markizy w "Córce pułku" Donizzettiego została nagrodzona zasłużonymi oklaskami.

28 sierpnia **Prymas Polski Kardynał J. Glemp** przebywał z wizytą w Mediolanie, Tortonie i Bergamo. Towarzyszyli mu przedstawiciele Konsulatu, pan Pokruszyński i pani Berbeć oraz inż. Słodyk ze Związku Polaków w Mediolanie. Kardynał J. Glemp został poinformowany o sprawie umieszczenia kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w kaplicy kościoła Św. Bartłomieja (San Bartolomeo) w Mediolanie. Kopia cudownego obrazu (wykonana przez polskiego artystę malarza) znajduje się obecnie we Włoszech i trwają przygotowania do odnowienia i przystosowania kaplicy, w której będzie wystawiona na stałe.

Przedstawiciel Związku Polaków w Mediolanie, inż. Słodyk został zaproszony 14 września do Losane (Canton Ticino) przez Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Szwajcarii na uroczystość poświęcenia tablicy pamiątkowej przy drodze do Arcegno. Drogę tę (w trudnym górskim terenie) zbudowali w latach 1940-45 internowani w Szwajcarii wojskowi polscy. Tablicę upamiętniającą ich pracę sprowadzono z kraju, a przy okazji odnowiono polskiego orła wyrzeźbionego w skale przed 50 laty. Wśród inicjatorów tej uroczystości należy wymienić pana Ruckiego oraz pana Stanisława Pawłowskiego, uczestnika wspomnianych powyżej wydarzeń. Obecny był także syn generała Prugar-Ketlinga. W koszarach w Losane znajduje się odnowiona niedawno tablica z czasów wojny z napisem w języku polskim: "Zginiemy w okopach i na obcych drogach, ale do ojczyzny powrócimy jeszcze".

Dnia 9 listopada zostanie nadane **honorowe członkostwo Związku Polaków w Mediolanie panu Gerardo-wi Pakruszyńskiemu**, jako wyraz uznania i wdzięczności za całokształt jego pracy na rzecz Polonii w północnych Włoszech, a także za cenną pomoc w procesie tworzenia Związku i jego obecnej działalności.

Zarząd Związku zaprasza wszystkich Rodaków z Mediolanu i okolic na tradycyjny "opłatek" w siedzibie Konsulatu RP. Dokładną datę tego spotkania (między 18 a 21 grudnia) można uzyskać pod następującymi numerami:

02/4983438 lub 02/26411115

Jednocześnie Zarząd Związku zawiadamia, że otwarto w siedzibie Konsulatu tzw. "Klub Polski". W pierwszą i trzecią środę każdego miesiąca wszyscy chętni mogą się tam spotkać w godz. od 17.00 do 18.30, aby podyskutować, obejrzeć polski program w telewizji satelitarnej lub przejrzeć najnowszą polską prasę.

Wszystkich zainteresowanych serdecznie zapraszamy.

Przyszłe wydarzenia

9.11 w Mediolanie, w Collegio S. Carlo przy Corso Magenta, ks. Marian Burniak odprawi o godz. 16.00 Mszę św. w języku polskim z racji Święta Niepodległości.

10.11. podobna Msza św. o godz. 10.30 odbędzie się w Turynie.

11.11. w teatrze Accademia dei Filodrammatici w Mediolanie odbędzie się prezentacja poezji Wisławy Szymborskiej we włoskim przekładzie Pietro Marchesanego.

26.11. w siedzibie Konsulatu Generalnego RP w Mediolanie zostanie otwarta wystawa grafiki Jerzego Panka.

Informacji udziela Konsulat w Mediolanie.

Barbara Głuska-Trezzani

Wenecja

12 .09. na VI Międzynarodowym Biennale Architektury w Wenecji został otwarty polski pawilon. Komisarz polskiej wystawy, prof. Olgierd Czerner z Wrocławia, w imieniu Ministra Kultury i Sztuki, poprosił o jego otwarcie konsula Gerarda Pokruszyńskiego z Mediolanu.

Uroczystość poprzedził pokaz tzw. mody architektonicznej: polskie modelki (na co dzień studentki różnych kierunków, głównie z Wrocławia) prezentowały "ubiory" z błyszczącej miedzi, ładne i fantazyjne, w których raczej nie da się chodzić, ale na które można z przyjemnością popatrzeć, tym bardziej że występowi towarzyszyła świetnie dobrana muzyka - rytmy słowiańskie, murzyńskie i z tzw. Dzikiego Zachodu.

Polska wystawa przedstawia ostatnie projekty zabudowy centrów polskich miast: supermarkety, siedziby biznesu, banki, kompleksy handlowe, nowoczesne sklepy; wiele z nich to obiekty już istniejące lub znajdujące się w trakcie budowy.

Na otwarcie przybyli członkowie polskiego środowiska polonijnego Wenecji z jego prezeską panią Jolantą Piotrowską.

Główną nagrodę na Biennale jury przyznało pawilonowi japońskiemu, w którym zainscenizowano wygląd jednego z japońskich miast bezpośrednio po trzęsieniu ziemi.

Biennale weneckie odbywa się od końca XIX wieku i niemalże od samego początku pojawiły się tam nazwiska polskie. Do końca I wojny światowej Polacy wystawiali w pawilonach Austrii, Prus, czasem Rosji, nie mogąc otworzyć oficjalnie własnego pawilonu z oczywistych powodów: braku Polski na mapie Europy. Pokazywano dzieła znanych wtedy artystów, jak Wyspiański, Mehoffer, Madeyski, Malczewski; przed I wojną udało się raz doprowadzić do zorganizowania wystawy w sali, nazwanej "Sala dei Polacchi".

W okresie międzywojennym organizacją wystaw zajmowało się polskie Ministerstwo Kultury i współpracujący z nim komisarze. W latach trzydziestych zbudowano polski pawilon, używany do dzisiaj. Jego właścicielem jest państwo polskie, zarządza nim Ministerstwo Kultury i Sztuki z Warszawy, które z kolei zleca opiekę nad pawilonem warszawskiej Państwowej Galerii Sztuki "Zachęta".

Dorota Berbec

Bologna

Stowarzyszenie im. Mikołaja Kopernika zostało zaproszone do udziału w Bolońskim Forum Kulturalnym. Powołane 2 lata temu, Forum zrzesza około 20-tu najbardziej prestiżowych organizacji i klubów, promując od lat inicjatywy w dziedzinie kultury. Należą do niego m.in. *Almae matris alumni*, *Cabaret Voltaire*, *Liceo Galvani* oraz takie organizacje jak Stowarzyszenie włosko-francuskie, włosko-brytyjskie, włosko-maltańskie, włosko-węgierskie i od czerwca także Stowarzyszenie włosko-polskie.

Na kolejnym posiedzeniu Forum, które odbyło się dnia 8 października obecny był Assessore Renato Grandi z Comune di Bologna. Powstał projekt czynnego udziału tychże Stowarzyszeń w inicjatywach mających na celu "godne" uczczenie 2000 roku, w którym Bologna będzie, obok polskiego Krakowa, jedną z 9-ciu stolic kultury europejskiej.

Danuta Trzaskowska Grimandi

Turyn

W dniach 20-23 kwietnia br. odbył się wernisarz twórczości dwóch polskich artystek mieszkających w Turynie.

Joanna Jasińska, rodem z Gdańska, ukończyła Technikum tkactwa artystycznego w Zakopanem, w Turynie uczęszczała na Akademię Sztuk Pięknych; specjalizuje się w portrecie i akcie oraz w tkaninie nowoczesnej.

Barbara Kurkowiak Gautier, urodzona w Zakopanem, ukończyła tamże liceum sztuk plastycznych, studiowała malarstwo w Paryżu; w twórczości jej przeważają motywy wsi polskiej i małego miasteczka oraz portrety przyjaciół i dzieci.

Wanda Orda Barazza

Palermo

W okresie od marcowego Zjazdu w Rzymie do końca września br. Wspólnota w Palermo rozwinęła m.in. następującą działalność:

- udział członków Wspólnoty w innych organizacjach w Palermo, jak np. "Italia Nostra";
- zorganizowanie kolejnego już wyjazdu do Polski szernierzy palermitańskich w celach turystycznych i treningowych;
- kontakty ze skupiskami polonijnymi w Messynie, Katanii, Raguzie Caltanissetta oraz z Polonią belgijską i niemiecką; jak również z naukowcami, studentami i klerykami polskimi przebywającymi w Palermo.

Justyna Stepińska De Luca

Alatri

Już od dwudziestu sześciu lat w Alatri, niewielkim (27.000 mieszkańców) miasteczku prowincji Frosinone, utrzymuje się coroczna tradycja Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego, który cieszy się mianem najstarszego festiwalu tego typu we Włoszech. Festiwal odbywa się co roku w sierpniu, w tygodniu święta "Ferragosto".

W tym roku jednym z gości festiwalu był Zespół Pieśni i Tańca "Wielkopolska" z Poznania, który istnieje już od 40 lat. Integralną częścią zespołu stanowi młodsza (mająca 20 lat) "Mała Wielkopolska", w której tańczą dzieci. Również one miały okazję zaprezentowania się w Alatri. W tegorocznym festiwalu oprócz zespołu polskiego i gospodarzy ("Aria di Casa Nostra") występowali Brazylijczycy, Hiszpanie oraz zespoły z RPA i z Gruzji.

Agnieszka Bładowska-Stroppolo

Tivoli

Z okazji X wystawy "Premio piu' turismo" nel Lazio", która miała miejsce w lipcu b.r. w Tivoli, została nagrodzona za swą twórczość polska malarka Maria Pałasińska, zamieszkała w Castel Madama.

Ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie. Jest członkiem Stowarzyszenia Artystów Polskich i specjalizuje się w "Ekoreliefach", w których dąży do waloryzacji przedmiotów uważanych za bezużyteczne, ożywiając martwą naturę, wypełniając ją nową treścią.

Anagni

---

13 września br. generał Wojciech Jaruzelski wygłosił w Sala della Regione Pałacu Miejskiego w Anagni wykład nt. "Il tempo della svolta - Anni 80-90 in Polonia - Testimonianza di un protagonista".

Stowarzyszenie kulturalne "Nuova Polonia" w Rzymie

W Rzymie, w pobliżu dworca centralnego Termini, powstał ostanio klub pod nazwą Polskie Stowarzyszenie Kulturalne dla Emigracji "Nuova Polonia", otwarty w środy (od godz. 16.00), w czwartki (od 16.00), w piątki (od 18.00), w soboty (od 20.00) i w niedziele (od 15.00). Można tam oglądać polskie programy telewizyjne, w przyszłości zjeść tradycyjne dania kuchni polskiej, wymienić informacje o pracy i o mieszkaniach a w godzinach wieczornych posłuchać muzyki krajowej i zagranicznej. Klub prowadzą młoda Polka Lucyna Kręcichwost, mieszkająca we Włoszech od pięciu lat, i młody Włoch Fabio Mastrocinque, który uzyskał

kał od władz miejskich zezwolenie na otwarcie lokalu. Klub jest zarejestrowany jako "Associazione culturale", i dlatego potrzebna jest karta wstępu, którą otrzymuje się za darmo przy podaniu nazwiska. Członków jest już ponad 1.500 a wśród nich są i Włosi, znajomi Polek i Polaków przebywających w Rzymie. Pani Lucyna podkreśla, że jest to miejsce gdzie Polacy mogą się spotkać między sobą, odetchnąć po całym dniu pracy i czuć się jak we własnym domu. Istnieje również możliwość korzystania ("na bardzo dogodnych warunkach") z sali dla organizowania przyjęć z okazji urodzin, imienin, wesel czy innego rodzaju imprez. Ponadto w godzinach wieczornych organizowane są wieczorki taneczne.

Pani Lucyna jest pełna entuzjazmu, choć życie nie było dla niej łatwe. "Pracowałam w Polsce w budżetówce, biuro nagle zlikwidowano i znalazłam się bez pracy. Przyjechałam do Włoch, pierwsze lata były bardzo trudne i nie było łatwo zdobyć zezwolenie na pobyt. Chcę zgłosić apel: "Niech Polacy wzajemnie się wspomagają; za często słychać o przestępstwach: gwałtach, kradzieżach, nielegalnym handlu. Bywa tak, że Polak nie może Polakowi zaufać. Przecież i my potrafimy być uczciwymi ludźmi!"

Redakcja

Associazione Culturale "Nuova Polonia"
via Montebello 73/75,
001 85 Roma
tel. 0368.3191003

Associazione Culturale "Amici della Polonistica" zmieniało swą siedzibę. Nowy adres brzmi :
 Corso Umberto I , 31
 c/o Cinema - Teatro Meo
 84096 Montecorvino Rovella (SA)
 Tel./Fax 089 .867837

Czy wiecie że ...

Polski wspinacz Krzysztof Wielicki stanął 10 sierpnia br. na szczycie K2 - drugiej co do wysokości, ale zdecydowanie najtrudniejszej do zdobycia góry świata (8611 m). Do "Korony Himalajów", czyli wejścia na wszystkie ośmiotysięczne szczyty ziemi brakuje mu tylko Nanga Parbat (8125 m.). Takiego przedsięwzięcia dokonało dotychczas tylko czterech himalaistów - Włoch Reinold Messner, Szwajcar Erhard Loretan, Meksykanin Carlos Carsolio oraz nieżyjący już Polak Jerzy Kukuczka. Towarzyszyli Wielickiemu dwaj himalaiści włoscy: Marco Bianchi i Christian Kuntner.

Polska i Włochy, wraz z Anglią, Gruzją i Mołdawią znalazły się w tej samej grupie eliminacyjnej do mistrzostw świata w piłce nożnej, które odbędą się we Francji w 1998 roku. Drużyny które zdobędą pierwsze i drugie miejsce w grupie będą uczestniczyć w finałach francuskich. Polacy i Włosi spotkają się w 1997 roku dwukrotnie, pierwszy raz 2 kwietnia, w Polsce, a 30 kwietnia, we Włoszech.

Według sondażu zrealizowanego przez Centrum Badań Opinii Społecznej (CBOS), ze wszystkich narodów największą sympatią cieszą się u Polaków Włosi (62% badanych), Francuzi (62% badanych) i Amerykanie (59%). Wyniki badań ukazały się w "Rzeczpospolitej" z 17-18 sierpnia br.

Poradnia rodzinna i psychologiczna

Specjalista z dziedziny psychologii udzieli Ci fachowej rady, pomoże Ci w rozwiązaniu Twoich problemów.

Poradnia czynna
w każdy czwartek od godz. 19.30
sala katechetyczna przy kościele św. Stanisława
Via Botteghe Oscure 15, Roma

Z nowości wydawniczych

Bitwa o monte Cassino. /Opracowanie albumu: Ks. Ksawery Sokołowski; przedmowa bp Sławoj Leszek Głódź. - Wyd. 2. popr. - Rzym : (Drukarnia Romagraftic), 1994. - 92 s., fot., ill.

Copernico a Padova: atti della giornata copernicana nel 450. della pubblicazione del *De revolutionibus orbium coelestium*, Padova, 10 dicembre 1993. - Padova : CLEUP, 1995. - 225 p., tav. ill.

JABŁOŃSKA-DEPTUŁA, Ewa

Educare per il Regno di Dio : Madre Marcelina Darowska (1827-1911), Confondatrice della Congregazione della B.V.M. /Traduzione dall'originale polacco di Marzena Smoleńska e Renzo Panzone/ - Lublin Oficyna Editore El-Press, 1996. - 168 p.

Fiabe polacche /a cura di Andrzej Zieliński ; trad. di Giuliana Bertone-Zieliński. - Milano : Mondadori, 1995. 176 p. - (Oscar narrativa ; 1429)

FRANSONI, Francesco

Dal piano al mercato : Le privatizzazioni in Europa orientale e nell'ex Unione Sovietica. - Roma : SIPI Editore, 1995 - 170 p.

GAWROŃSKI, Jaś

Il mondo di Giovanni Paolo II. - Milano : Mondadori, 1994. - XVI, 96 p. - (Oscar bestsellers saggi ; 135)

IWASZKIEWICZ, Jarosław

Chopin / Trad. di Irena Conti ; a cura di Irene Barbieri. - Pordenone : Studio Tesi, 1995. - XXIII, 227 p. - (Il piacere della musica ; 3) -

Jasna Góra : Santuario della Madre di Dio / Testo: Jan Pach, OSPE, Włodzimierz Robak, OSPE, Jerzy Tomziński, OSPE ; Foto: Zdzisław Sowiński ; traduzione italiana di Teodora e Margherita Rossi. - Częstochowa : Wydawnictwo Paulinów Jasna Góra - Stampato in Italia : Narni - Terni : Plurigraf, 1995. - 95 p., fot., ill.

KACZYŃSKI, Grzegorz J.

La liberta religiosa nel pensiero dei Fratelli Polacchi . - Milano : Giappichelli, 1995. - 270 p. - (Classici della liberta' religiosa / Collana diretta da M. Tedeschi ; 4)

POTOCKI, Jan

Nelle stampe di Astrakhan e del Caucaso : 1791-1798. - Segrate , Mondadori, 1996. - 240 p.

WEGLARZ, ks. Władysław, SDS

Bazylika św. Piotra : Przewodnik szczegółowy. - Kraków : Wydawnictwo Salwatoriańskie. 1994. - 237 s.

WOŚ, Jan Władysław

La nonciature en Pologne de l'achevéque Hannibal de Capoue, 1586-1591. - Trento : Università di Trento. Dipartimento di scienze filologiche e storiche, 1995. - 100 p., tav., ill.

Od 1995 roku przebywam we Włoszech, tu mieszkam i pracuję do chwili obecnej. Nie wiem jak dalej potoczą się moje losy, ale doprawdy jest bardzo przyjemnie mieć coś czego pragnie się najbardziej - kawałek polskiego słowa.

Wasz biuletyn otrzymałem przypadkowo w dość zabawnych okolicznościach.

Droga Redakcjo jeżeli jest to możliwe bardzo proszę o wysyłanie następnych Biuletynów na poniższy adres. Z góry dziękuję.

Paulo Rzaşa -Pozzuoli (NA)

Drodzy Czytelnicy!

Piszcie do redakcji Biuletynu.

Mile będą widziane Wasze dezyderaty i sugestie odnośnie tematyki artykułów naszego wydawnictwa. "Polonia Włoska" to pismo wszystkich polaków we Włoszech.

Nasi przyjaciele Włosi - Ulrico Leiss de Leinburg

Pierwszy raz przyjechał do Polski w 1970 roku, mając 17 lat. Podróżował wtedy po Europie z plecakiem i w parce, zielonej kurtce modnej na Zachodzie. Promem dojechał ze Szwecji do Świnoujścia, a potem udał się do Szczecina i do Warszawy. "Polska interesowała mnie - wspomina - bo chciałem zobaczyć z bliska jakiś kraj komunistyczny w czasie kiedy we Włoszech i na Zachodzie część młodzieży była zafascynowana mitem rewolucji i komunizmu". I tak mu się Polska spodobała, że wrócił rok później. "Sam kraj wyglądał szaro i ponuro, ale ludzie byli życzliwi i gościnni. Widać było, że pod czapą komunizmu krył się naród ciekawy i wesoły".

Tak się zaczął zachwytać nad Polską pana Ulrica Leiss de Leinburg, obecnie 42 letniego dentystry z brodą i kręconymi włosami, mieszkającego w Turynie. Nazwisko nietypowe dla Włocha, jego rodzina ze strony ojca pochodzi bowiem z Tyrolu. Przed pierwszą wojną światową region ten należał do Austrii, lecz w 1918 r. przypadł Włochom.

Od ponad 25 lat Ulrico jeździ corocznie do Polski. Zwiedził szereg większych i mniejszych miejscowości, dotarł do mało znanych zakątków i orientuje się równie dobrze w geografii Polski jak własnego kraju. Podróżuje dzisiaj samochodem - "maluchem", Fiatem 126p, kupionym w Turynie, ale - jak podkreśla - "wyprodukowanym w Polsce". Gdyby nie rejestracja turyńska, nikt nie pomyślałby, że to ktoś z zagranicy.

Zamiłowanie do Polski rozbudził w swoich bliskich: przede wszystkim w żonie - Włoszce, która nauczyła się gotować polskie dania (i w polskich garnkach), oraz dwojgu dzieci. W 1990 i 1991 roku zorganizował dla parafian z Nichelino, miasteczka pod Turynem gdzie jest jego gabinet stomatologiczny, wycieczki do Polski. Był wtedy również ich doświadczonym i dumnym pilotem. Pan Ulrico zbiera od lat wszystko co wiąże się z polskością. Jego dom w Turynie pełen jest najrozmaitszych rzeczy, które znalazł w antykwariatach czy też wyszperał na targach staroci całej Polski.

Ulrico Leiss de Leinburg nie jest tylko podróżnikiem i kolekcjonerem. Jest również jednym z najbardziej aktywnych członków Ogniska Polskiego w Turynie, ośrodka z którym czuje się głęboko związany. Zetknął się z tym środowiskiem ponad 15 lat temu. Jego żona - wówczas narzeczona - była w drużynie harcerskiej razem z Krystyną, córką Jana Jaworskiego, oficera Armii Andersa i pierwszego prezesa Ogniska. To wtedy właśnie Ulrico, już zakochany w Polsce, zaprzyjaźnił się z Polakami z Turynu i zapoznał się z Dziejami Drugiego Korpusu. Od tego czasu działalność Ogniska stanowi jego główne zainteresowanie pozazawodowe. Trzy lata temu przyczynił się do opracowania i zarejestrowania Statutu tego ośrodka. Dwa lata temu był współorganizatorem wraz z Mieczysławem Rasiejem i Krystyną Jaworską wystawy w Nichelino o Drugim Korpusie (ta sama wystawa została następnie udostępniona szerszej publiczności wiosną 1995 w Turynie, w Museo Nazionale del Risorgimento Italiano). "Z członkami Ogniska - stwierdza - istnieje ścisła współpraca i solidarność; nierzadko rodzą się przyjaźnie". Nieraz zgłaszają się do Ulrica przybysze z Polski mający problem z zębami: "ja ich pytam po polsku "gdzie boli", a oni czują się jakby spokojniejsi".

Ostatnio Ulrico postanowił nauczyć się języka polskiego, "aby móc nie tylko rozumieć co Polacy do mnie mówią, ale również wyrażać prawidłowo to co myślę i czuję". Dlatego też, w lipcu br., brał udział w trzytygod-

niowym kursie organizowanym przez Katolicki Uniwersytet Lubelski; była to zresztą kolejna okazja, by "maluchem" pojeździć po kraju. Mówi, że czuje się w Polsce jak u siebie w domu. Miejscowości, do których dotychczas docierał, wiążą się u niego nie tyle z zabytkami, jakie tam zobaczył, ile z atmosferą miejsca i czasu. I tak, o ile Świnoujście stanowi pierwszy skrawek polskiej ziemi na którym wylądował, to Białystok kojarzy mu się z trzymiesięcznym pobytem latem 1974 r. "Rozpoczyznałem wówczas studia medyczne w Turynie i poznałem przypadkowo profesorkę białostockiej Akademii Medycznej. To ona mnie tam zaprosiła. Przez całe lato uczyłem się sztuki medycznej z książek angielskich, a jednocześnie poznawałem Polskę". Z Warszawy natomiast wspomina pewne popołudnie, kilka dni przed wprowadzeniem stanu wojennego w 1981 r., kiedy to z Krystyną Jaworską szukali kawiarni. Dotarli do tradycyjnie eleganckiego "Krokodyla" na Starym Mieście, ale od znudzonej kelnerki mogli tylko otrzymać "herbatę bez cukru".

Dzisiaj, gdy obserwuje zmiany zachodzące w Polsce, nadal szuka wszędzie przejawów polskości. Nigdy nie zje w Polsce "hotdoga", lecz tylko zapiekankę, domagając się od zdziwionej sprzedawczyni chrzanu na miejsce "ketchupu". A w sklepie, zanim zapyta czy to dobre i tanie, upewni się że towar jest "polski".

Na kursie języka polskiego w Lublinie lektorki zwracały się do niego mówiąc "panie doktorze". Wszystkim był jednak znany jako Ulrico. Na zakończenie kursu, sporządził dla wszystkich uczestników kserokopie ze słowami Mazurka Dąbrowskiego i kazał najpierw swojej grupie, a następnie całej szkole, go odśpiewać. I tak ostatniego wieczora w "barku" akademika, podczas ceremonii wręczenia dyplomów, zaimprovizowany chór szkoły złożony ze studentów różnych narodowości: Amerykanów, Niemców, Rosjan, Słoweńców, Węgrów, Holendrów i Włochów, dzielnie odśpiewał polski hymn narodowy. Nic więc dziwnego, że opiekunowie szkoły letniej, przedstawiając pana Ulrica, mówili: "to prawdziwy Polak".

Andrzej Morawski

Sommario in italiano

Il 19 luglio scorso è nata ufficialmente a Roma l'**Associazione Generale dei Polacchi in Italia**, organizzazione autonoma e apolitica, senza fini di lucro. Fra gli scopi dell'Associazione vi è quello di "mantenere saldamente unita la comunità polacca in Italia, di creare vincoli di sentimenti e di interessi fra le persone di ascendenza polacca". L'Associazione, inoltre, "favorisce lo sviluppo delle relazioni economiche e culturali fra la Polonia e l'Italia, come pure la reciproca collaborazione sotto diverse forme". La nuova organizzazione intende coordinare le attività delle diverse associazioni polacche e italo-polacche esistenti sul territorio italiano. Il presente Bollettino, per il quale sono in corso le procedure di registrazione presso il Tribunale civile di Roma, è l'organo ufficiale dell'Associazione.

Il 1° novembre 1996 **Giovanni Paolo II** festeggia i 50 anni del suo sacerdozio. In occasione di questo anniversario, il Papa ha invitato in Vaticano, dal 7 al 10 novembre, 5 cardinali, 86 vescovi e circa 7.000 religiosi che come lui furono ordinati sacerdoti nel 1946.

Turismo. L'Ufficio Turistico Polacco, con sede a Roma, ha promosso nel mese di ottobre una serie di seminari per presentare la Polonia come possibile meta di viaggi e vacanze. Gli incontri con i "tour-operator" italiani e i rappresentanti dei CRAL, le strutture che organizzano viaggi e soggiorni per i dipendenti di istituti e grandi aziende italiane, si sono svolti a Salsomaggiore (14-15.10), Bologna (15.10), Venezia (16.10), Firenze (17.10) e Viareggio (18.10).

A Roma e Milano si trovano gli uffici italiani delle **Linee aeree polacche LOT**. La storia dell'aeronautica civile polacca inizia nel 1921 con il primo volo Varsavia-Praga. Il primo collegamento per passeggeri con l'Italia (Varsavia-Roma via Budapest e Vienna) avviene nel 1939. Con le Olimpiadi di Roma del 1960, la LOT apre nella capitale una sede di rappresentanza fissa che, dal 1967, si trova in via Veneto. Il primo collegamento Varsavia-Milano è del 1966.

La poetessa polacca **Wisława Szymborska** ha vinto il premio Nobel per la Letteratura 1996. E' nata a Bnin, vicino a Poznan, nel 1923 e vive a Cracovia. In Italia, alcune sue opere, fra le quali la raccolta di poesie "Gente sul ponte", sono state pubblicate dall'editore Scheiwiller di Milano. L'istituto Polacco a Roma ha organizzato il 29 ottobre una mostra dedicata a questa casa editrice. L'11 novembre, all'Accademia dei Filodrammatici di Milano, il prof. Pietro Marchesani, traduttore della Szymborska, presenterà la raccolta italiana di poesie del Premio Nobel.

Lo scrittore polacco **Gustaw Herling**, residente da oltre 40 anni a Napoli, ha ricevuto il 21 settembre scorso a Siracusa il Premio Vittorini per il suo ultimo libro, "Ritratto veneziano", pubblicato da Feltrinelli.

Biennale Internazionale dell'Architettura a Venezia. Nel padiglione polacco sono state presentate le tendenze dell'architettura e dell'edilizia urbana in Polonia. In evidenza i progetti più recenti, alcuni già in fase di cantiere, per la costruzione di centri commerciali, supermercati, banche e grandi uffici. Fino al 1918, anno della riconquistata indipendenza, i polac-

chi erano presenti alla Biennale veneziana nei padiglioni austriaco, prussiano e russo. Uno spazio specifico per la Polonia è potuto sorgere negli anni '30, ed è lo stesso che viene utilizzato oggi.

Notizie in breve. L'Associazione Culturale italo-polacca di Bologna "Nicolò Copernico" è stata invitata a partecipare al Forum Culturale Bolognese.

Il Festival Folcloristico Internazionale di Alatri (FR), che si è tenuto nella settimana di Ferragosto, ha visto la partecipazione del gruppo folcloristico "Wielkopolska" di Poznan.

L'Associazione italo-polacca di Palermo ha organizzato nuovamente l'estate scorsa un viaggio turistico-sportivo in Polonia della squadra di schermatori palermitani.

Redakcja

Beata Brózda Roccasecca, Hanna Charuba Graziotti, Andrzej Morawski, ks. Grzegorz Mrówczyński, Ewa Nadzieja Sinatra (Rzym),

Barbara Głuska Trezzani (Mediolan)

Wiesława Anna Cichosz

✉ **Polonia Włoska - Biuletyn Informacyjny**
c/o Związek Polaków we Włoszech

Associazione Generale dei Polacchi in Italia
Via Piemonte 117, 00187 Roma, Fax 06.4814263

Polonia Włoska - Biuletyn Informacyjny: organo
dell' Associazione Generale dei Polacchi in Italia

Direttore responsabile: Andrea Morawski

Tipografia : Abilgraf, Via Pietro Ottoboni 11, 00159 Roma